

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

BARQAROR HAYOT
xalqaro ijtimoiy-ma'rifat markazi

“ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOLARI”

mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari

“Zamonaviy psixologiyaning dolzarb muammolari” mavzusida xalqaro miqyosda ilmiy-amaliy anjuman materiallari
660 b.

O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vaziri E.Karimova tahriri ostida chop etildi.

Bosh muharrir:

Z. Raxmanov – Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti rektori v.v.b., iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).

Mas’ul muharrir:

G. Ibragimova – Pedagogika-psixologiya va inklyuziv ta’lim fakulteti dekani, pedagogika fanlari doktori, professor

Tahrir hay’ati:

N. Sh. Umarova – psixologiya fanlari doktori, professor.

V. M. Karimova – psixologiya fanlari doktori, professor.

Z. T. Nishanova – psixologiya fanlari doktori, professor.

D. S. Karshiyeva – psixologiya fanlari doktori, professor.

Nashrga tayyorlovchi:

R. Ashurov – psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

To‘plamda keltirilgan maqolalarning mazmuni va keltirilgan statistik ma’lumotlarga mualliflar mas’ul.

Nizomiy nomidagi O‘zbekiston milliy pedagogika universiteti 2025-yil 10-noyabrda bo‘lib o‘tgan ilmiy texnik kengashda muhokama qilingan va nashrga tavsiya etilgan

CONTENTS

1-Sho'ba. Zamonaviy psixologiyaning nazariy-metodologik asoslari va muammolari.....	15
YANGI O'ZBEKISTONDA PSIXOLOGIK XIZMAT: DAVLAT SIYOSATI, AMALIY MEXANIZMLARI VA BARQAROR RIVOJLANISH YO'LI Hilola Umarova	16
ZAMONAVIY PSIXOLOGIYANING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA SOG'LOM PSIXOLOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI..... Karimova E'zozxon Gapirjonovna	19
RAHBAR XODIMLARGA PSIXOLOGIK XIZMAT KO'RSATISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov	23
"DIGITAL TWIN" TEXNOLOGIYASI VA INNOVATSION BOSHQARUV PARADIGMASI Raxmanov Zafar Yashinovich	26
АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОВРЕМЕННОЙ ПСИХОЛОГИИ В УЗБЕКИСТАНЕ И ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ..... Гайрат Бахрамович Шаумаров	28
MACHINE PSYCHOLOGY: BRIDGING HUMAN LEARNING PRINCIPLES AND ARTIFICIAL GENERAL INTELLIGENCE DEVELOPMENT Farkhod Alisherovich Alisherov, Nigora Ruzikulova Shukhratovna	31
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA INKLYUZIVLIK SIYOSATINI AMALGA OSHIRISHDA RAHBARLIK FAOLIYATINING PSIXOLOGIK VA TASHKILIY ASOSLARI Ibragimova Gulsanam Ne'matovna	39
TALABALARNING ILMIY INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI..... Abdullayeva Barno Sayfuddinovna	44
ONANING O'ZI HAQIDAGI TASAVVURLARINING FARZAND MUNOSABATIGA ALOQADORLIK XUSUSIYATLARI..... Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna	49
AVLODLAR KONTEKSTIDA MOLIYAVIY XULQ-ATVOR: PUL PSIXOLOGIYASINING IJTIMOIY-PSIXOLOGIK TAHLILI Umarova Navbahor Shokirovna	53
EMOTIONAL BURNOUT AND STRESS AS PSYCHOLOGICAL RISKS OF A NOTARY'S PROFESSIONAL ACTIVITY Arystanbek Aiymszhan, Aitysheva Aigul Mukataevna	56
UYUSHMAGAN YOSHLARNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MOSLASHGANLIGINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI..... Atabayeva Nargis Batirovna	59
MUAMMOLI PEDAGOGIK VAZIYATLARGA O'QITUVCHI QAROR QABUL QILISHINING DIFFERENSIAL XUSUSIYATLARI P.S.Ergashev	61
SPORT BOSHQARUVI SOHASIDAGI DAVLAT FUQAROLIK XIZMATCHILARIDA OILAVIY VA KASBIY TOLERANTLIK..... O.E. Hayitov	64
O'QUVCHILARDA KOGNITIV JARAYONLARINING RIVOJLANISHI INTELLEKT SHAKLLANISHINING MUHIM OMILI SIFATIDA..... Ashurov Ramzidin Ramazonovich	67

INKLYUZIV PSIXOLOGIYA KONSEPSIYASI: IMKONIYATI CHEKLANGAN SHAXSLARNING PSIXOLOGIK RIVOJLANISHINI O'RGANISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR.....	70
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi	
OILAVIY MUNOSABATLAR TRANSFORMATSIYASI JARAYONLARIDA YOSH OILA VAKILLARI XULQIDAGI AYRIM MUAMMOLAR.....	72
V.M. KARIMOVA	
UMUMIY O'RTA TA'LIM TIZIMIDAGI PSIXOLOGIK XIZMATNI TAKOMILLASHTIRISH ZARURATI MASALALARI	75
Akramova Feruza Akmalovna	
TALABALARDA ALTRUIZM NAMOYON BO'LISHIGA SHAXS XUSUSIYATLARINING TA'SIRI	77
Kamolova Nilufar Davir qizi	
PEDAGOGLARDA KASBIY STRESS VA UNING OQIBATLARI	82
Karshiyeva Dilafuz Suyunovna	
SINERGETIK TAFAKKUR — ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONINING INNOVATSION YO'NALISHI.....	84
Masharipova Farog'at Matrasulovna	
OILADA MA'NAVIY, AXLOQIY VA MADANIY MALAKALARNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI	88
Mirabdullayeva Shoiraxon Abdulkayevna	
OLIY TA'LIM MUASSASASI IMIJINI BELGILOVCHI ASOSIY BIXEVIORISTIK KOMPONENTNING ILMIY-NAZARIY TAHLILI	91
Mirashirova Nargiza Anvarovna	
SPORTCHILAR PSIXOFIZIOLOGIK HOLATINI BAHOLASHDA TEPPING-TEST METODIKASI	94
S.U.Nazarov	
ILK O'SPIRINLARDA HAVAS KASB TANLASH MOTIVI SIFATIDA.....	98
Nishanova Zamira Taskayevna	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРИМЕНЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ПСИХОТЕРАПЕВТИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ.....	101
Останов Шухрат Шарифович	
TALABALAR O'ZINI O'ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI.....	106
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li	
VOYAGA YETMAGANLAR O'RTASIDA NAZORATSIZLIK VA HUQUQBUZARLIKLAR PROFILAKTIKASI MASALALARI	109
Qodirov Obid Safarovich, Raxmatov Faxriddin Umarovich	
PSIXOLOGLARNING PROFESSIONAL TAFAKKURI.....	114
Ra'no Ismaylova	
O'ZBEKISTON VA JAHON MAMLAKATLARIDAGI OILAVIY AJRALISHLARNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARIDAGI O'ZIGA XOSLIKLARNING EMPIRIK TAHLILI	118
Ro'ziqulov Faxriddin Rasulovich	
SHAXS NAZARIYASIGA MAHALLIY PSIXOLOGLAR TOMONIDAN KOGNITIV YONDASHUV	121
Tursunov Lutfulla Sayfullayevich	
BO'LAJAK MUTAXASSISLARINING KASBIY RIVOJLANISHIGA QARATILGAN ILMIY TADQIQOTLAR TAXLILI.....	123
Tuychiyeva Saodat Melikuziyevna	
TA'LIM MENEJMENTIDA SHAXSLARARO MUNOSABATLAR - MUVAFFAQIYATLI BOSHQARUVNING ASOSIY OMILI SIFATIDA	126
Umarova Navbahor Shokirovna, Jalolova Nafisa O'ktam qizi	
TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI.....	128
Xajiyeva Iroda Adambayevna	

ZAMONAVIY GLOBAL MUAMMOLARDA ALTRUIZMNING ROLI	131
Xatamova Ferangiz Ibodulloevna	
QUROLLI TO'QNASHUVLARDAN OLIB KELINGAN BOLALARNI PSIXOLOGIK REABILITATSIYA QILISH MUAMMOLARI	134
S.R.Yuldashev	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ МЫСЛИТЕЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЙ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	137
Алимова Гулчехра Кабелевна	
О'QUVCHILARDA MUVAFFAQIYAT MOTIVATSIYASINI KUCHAYTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	139
Karimov Sherzod Abdurasulovich	
HARBIY XIZMATCHILAR OILALARIDAGI INQIROZLARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	142
Sh.S.Kurbanova	
AUDITORLIK QOBILIYATI RAHBAR KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGI KO'RSATKICHI SIFATIDA	145
Xolmurodova Dilnoza Xolmurodovna	
САМОРЕГУЛЯЦИЯ У СТУДЕНТОВ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКИЙ ФЕНОМЕН.....	149
Махмудова Д.А., Махманова К. Д.	
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ.....	151
Султанова Амина Анваровна, Дjon Муминова Дильфуза	
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ БЛАГОПОЛУЧИЕ СТУДЕНТОВ С РАЗНЫМ УРОВНЕМ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ НАПРАВЛЕННОСТИ	154
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
2-Sho'ba. Zamonaviy shaxs rivojlanishining ijtimoiy-psixologi muammolari	159
ВЛИЯНИЕ ИНТЕНСИВНОГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГАДЖЕТОВ НА ФОРМИРОВАНИЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ ЗАЩИТ У ПОДРОСТКОВ	160
Е.Г.Алимова	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING TA'SIRI	163
Abdinazarova Bibixonim Rashid qizi	
INKLYUZIV TA'LIM TIZIMIDA O'QUVCHILARNING PSIXOLOGIK MOSLASHUV JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH: SAMARALI PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK YONDASHUVLAR	166
Abdullayeva Yulduz Muftillo qizi, Giyazova Zuhro Sattorovna	
ZAMONAVIY BOSHQARUV TIZIMLARIDA QAROR QABUL QILISH SAMARADORLIGI	169
Umarova Navbahor Shokirovna, Artikov Samandar Arzikulovich	
IJTIMOY PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA OILA VA OILAVIY QADRIYATLARNING O'RGANILGANLIK HOLATI	172
Abibullaeva Perdegul Ongarbaevna	
OILAVIY JANJALLAR NATIJASIDA YUZAGA KELUVCHI STRESS VA DEPRESSIV HOLATLARNING PSIXODIAGNOSTIKASI.....	174
Boboyeva Feruza Azimjonovna	
ZAMONAVIY O'SMIR SHAXSINING EMOTSIONAL INTELLEKTI RIVOJLANISHIDA IJTIMOY OMILLARNING ROLI.....	178
Ergashev Dilshod Tirkash o'g'li	
PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE	180
Ganiev Maksudjon Najimovich	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI	184
Gulnafar Abdullayeva	

RUHIY SALOMATLIKNI SAQLASHDA PSIXOLOGIK OMILLARNING AHAMIYATI.....	187
Hasanova Dilshoda Avazbek qizi	
EMOTSIONAL INTELLEKT - ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOY – PSIXOLOGIK MUAMMOSI SIFATIDA.....	190
Ismailova Nilufar Baxadirovna	
OILALARDA INTERNETGA TOBELIKNING BUGUNGI KUNDAGI HOLATI.....	193
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinov Shavqiddin qizi	
AKADEMIK PROKRASTINATSIYANI O'RGANISH BO'YICHA XORIJIY OLIMLAR TAHLILI	196
Mardiyeva Shaxnoza Amirovna	
STEAM TA'LIM VOSITASIDA O'QUVCHILARNING KREATIV QOBILIYATINI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	199
Matkarimova Nilufar	
MAKTABGACHA YOSHDA BOLANING MUVAFFAQIYATLI IJTIMOYILASHUVI MEZONLARI	203
Norbosheva Maqsuda Achilovna	
DEVIANT XULQ-ATVORLI O'SMIR QIZLARDA HIMOYA MEXANIZMLARINING IJTIMOYILASHUVGA TA'SIRI	206
Parpiyeva Shaxnoza	
PSIXOLOGIYADA O'ZINI O'ZI FAOLLASHTIRISH FENOMENIGA NISBATAN ILMIY YONDASHUVLAR.....	209
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li, Istamburiyev Muhammadali Abdulazizovich	
VELOSIPED SPORT TURI BILAN SHUG'ULLANUVCHILARNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	212
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS' INTERPERSONAL COMMUNICATION	215
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli	
RUHIY SALOMATLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASH ORQALI BO'LAJAK LOGOPEDLARNING INKLYUZIV FAOLIYATGA PSIXOLOGIK TAYYORGARLIGINI OSHIRISH	219
Sharifova Maxliyo Zarif qizi	
TALABALARDA TA'LIM JARAYONIGA MOSLASHISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	222
Ubaydullayev Nuriddin Toxir o'g'li	
PEDAGOGIK JAMOALARDA PROJECT MANAGEMENT METODLARINING JAMOAVIY MOTIVATSIYAGA TA'SIRI.....	225
Umarova Navbahor Shokirovna, Ashurov Muhammad Zokir o'g'li	
AYOLLARDA KASB VA OILA MUVOZANATINI TA'MINLASHNING PSIXOLOGIK OMILLARI	227
Zuxra Mansurxonova	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ СПОСОБЫ ВЫЯВЛЕНИЯ КРИМИНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ	230
Пардаева Умида Мухтар қизи	
PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LIFE POSITION OF UNORGANIZED YOUTH.....	234
Atabayeva Nargis Batirovna, Alimjonova Durdona Yunusjon qizi	
YOSHLARNI OTA-ONALIK MAS'ULIYATIGA TAYYORLASH - PSIXOLOGIYANING DOLZARB MUAMMOSI SIFATIDA.....	238
Bilolova Zamira Baxtiyarovna	
OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI TADQIQ ETISHNING NAZARIY JIHATLARI.....	241
D.U.Abdullayeva, I.X.Panjiyeva	
SHAXS IJTIMOY MOSLASHUVIGA TA'SIR ETUVCHI PSIXOLOGIK OMILLARNING O'ZIGA XOSLIGI	244
Dusboyev Asliddin Turgunovich	
PSYCHOLINGUISTIC FOUNDATIONS OF SOCIOLINGUISTIC COMPETENCE AND ITS STRUCTURAL COMPONENTS.....	247
G.A.Valiyeva	

YOSH OILALARNING MUSTAHKAMLIGIGA ZAMONAVIY AXBOROT VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI.....	250
Kushakova Nargiza Islambaevna	
TALABALARDA IJTIMOY-PSIXOLOGIK KOMPETENTLIK SHAKLLANISHINING DINAMIK XUSUSIYATLARI.....	253
Nazarova Malohat Axmedovna	
SOCIO-PSYCHOLOGICAL CONSEQUENCES OF CYBERBULLYING ON ADOLESCENTS' INTERPERSONAL COMMUNICATION	255
Salomov Shamsiddin Sabokhiddin ugli	
OTA-ONA VA FARZAND MUNOSABATLARINI BARQARORLASHTIRISHDA AFILIATSIYA MOTIVINING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	259
Samatova Sevara G'ayratovna	
GENDER STEREOTIPLARI - QABUL QILINGAN ME'YOR VA QOIDALARGA XULQ-ATVORINI MOSLASHTIRISH.....	263
Saribayeva Umida Sattarovna	
DINIY MUTAASSIBLIK, EKSTREMIZM VA TERRORCHILIKNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	266
Sobirov Jamoliddin, Nazarov A.S.	
O'QUVCHI YOSHLARNING O'ZARO MUNOSABATLARIDA TEAM BUILDING TA'SIRI VA AHAMIYATI.....	267
Turayev Nurmuhhammad Alibek	
O'SMIRLARDA DEVIANT XULQNING KONATIV ASPEKTLARI BO'YICHA PSIXODIAGNOSTIK TAHLIL (HUDUDIIY VA GENDER FARQLARI MISOLIDA)	269
Turayeva Gulchehra Urayimovna	
TALABALAR IJTIMOY FAOLLIGINI OSHIRISHNING IJTIMOY-PSIXOLOGIK JIHATLARI	273
Umarov Saidnemat Burxanovich	
O'SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQ-ATVOR NAMOYON BO'LISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	275
Umarova Navbahor Shakirovna, Xalilova Sarvinoz Qodirali qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARISHDA KOGNITIV MENEJMENT YANGI MODEL SIFATIDA	278
Umarova Navbahor Shokirovna, Sadinova Marjona Akmal qizi	
SPORTCHILAR OILASIDAGI SIBLINGLAR MUNOSABATLARINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI.....	281
G.H.Usmonova	
YOSHLAR PSIXOLOGIK MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHDA QADRIYATLAR TIZIMI VA IJTIMOY-PSIXOLOGIK MEKANIZMLARNING O'ZARO TA'SIRI: NAZARIY ASOSLAR VA EMPIRIK TAHLIL.....	283
X.A. Bobanov	
KIBERIJTIMOYLAHV IJTIMOY PSIXOLOGIK HODISA SIFATIDA.....	287
Yuldashev S.R., Muhiddinova M.N	
MILLIY VA DINIY URF-ODAT VA AN'ANALARDA AXLOQ NORMALARINING MUJASSAMLASHGANLIGI.....	289
D.Sh.Yuldashova, Miraliyeva Zulayxo Abdurauf qizi, Xidirova Gulhayo Muhiddin qizi	
РАЗВИТИЕ КОММУНИКАТИВНЫХ НАВЫКОВ У СТУДЕНТОВ-ПСИХОЛОГОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ	292
Аскарова Гулрух, Ашурова Анастасия	
КОММУНИКАТИВНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ КАК ФАКТОР ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ ПЕДАГОГА-ПСИХОЛОГА.....	296
Аскарова Гулрух, Рахимова Робиябону	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ОБРАЗА «Я» У ПОДРОСТКОВ.....	300
Махмудова Диларом Ахмадовна, Сафаев Музаффар Зафар угли	
СЕМЕЙНАЯ СИНЕРГИЯ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ “Я-КОНЦЕПЦИИ” В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ	303
Одилова Наира Гулямовна	

3-Sho'ba. Yosh va pedagogik psixologiya: ta'lim-tarbiya jarayonidagi muammolar	307
TA'LIM MUASSASALARIDA PSIXOLOGIK KONTRAKTNI MUSTAHKAMLASH UCHUN TASHKILIY-PSIXOLOGIK INTERVENSIYALAR	308
Umarova Navbahor Shokirovna, Bayzaqova Madina Ibragimovna	
TA'LIM OLIH JARAYONIDA STRESSGA BARQARORLIK NAMOYON BO'LISHINING YOSH PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	312
N.Z.Ismoilova, M.K.Ismoilova	
BOLALARDA AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING PSIXOLOGIK TA'SIRI	315
Aliyeva Kamola Saidnegmatovna, Tulqunova Barnooy Behzodjon qizi	
PEDAGOGLARDA KASBIY STRESSNING NAMOYON BO'LISH XUSUSIYATLARI	317
Boymirzayeva Nafisaxon Baxodir qizi	
O'ZBEKISTONDA STEAM TA'LIM TEXNOLOGIYASINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI	321
G.M.Qurbonova	
PSYCHOLOGICAL MECHANISMS OF DIGITAL INFORMATION USE THAT CONTRIBUTE TO THE EROSION OF SOCIAL NORMS IN THE MINDS OF YOUNG PEOPLE	324
Ganiev Maksudjon Najimovich	
TALABALARDA PROKRASTINATSIYA DARAJASINI KAMAYTIRISH VA OLDINI OLIHNING NAZARIY TAHLILI	328
Ismailov Sanjarbek Sherzod o'g'li	
O'SMIRLARDA DEVIANT XULQ SHAKLLANISHINING OTA-ONA MUNOSABATLARI BILAN BOG'LIQLIGI	331
Mo'minova Dilrabo Murodillayevna	
O'SMIRLIK DAVRIDA PSIXIK RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI	334
N.Z.Ismoilova, S.S.Berdiyeva, H.T.Baxriddinova	
ZO'RAVONLIKKA UCHRAGAN O'SMIRLAR ORASIDA COPING STRATEGIYALARINING SHAKLLANISHIGA IJTIMOIIY QO'LLAB-QUVVATLASH OMILLARINING TA'SIRI	337
Nishanova Zamira Taskarayevna, Komilova Komila Inomjon qizi	
O'SMIRLARNI AGRESSIV XULQ-ATVOR FENOMENINI PSIXOLOGIK JIHLATLARINI O'RGANISH	339
Norqulova Dildora Shavkat qizi	
OLIIY TALIM PEDAGOGLARDA FRUSTRATSION TOLERANTLIKNI NAMOYON BOLISHINING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	342
Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li	
TALABALAR O'ZINI O'ZI FAOLLASHTIRISHI MUAMMOSINING MAHALLIIY MUHITDA TADQIQ ETILISHI	345
Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li	
TALABALARDA TADQIQOTCHILIK QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK XUSUSIYATLARI	348
Saidakbarova Nigora	
O'SMIRLIK DAVRIDA DEVIANT XULQNING SHAKLLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	351
Sattarova Shahnoza Qo'chqarovna, Erkinjonova Raximaxon Baxtiyor qizi	
TA'LIM TASHKILOTLARIDA "WELL-BEING MANAGEMENT" TIZIMINI JORII ETISH: IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK YONDASHUV DOIRASIDAGI TAHLIL	353
Umarova Navbahor Shokirovna, Muminov Temurbek Uralbaevich	
GLOBALLASHUV DAVRIDA O'SMIRLARNING HAYOTIDA PSIXOLOGIYANING AHAMIYATI	356
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna, Mannonov Hamid Xolmurod o'g'li, Isroilova Sevinch Sobirjon qizi	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ КОПИНГ-СТРАТЕГИЙ ПЕДАГОГОВ В СТРЕССОВЫХ СИТУАЦИЯХ	359
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Халматова Мумтоза Зафаржон кизи	

ВЛИЯНИЕ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕССОВ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА НА МЕЖЛИЧНОСТНЫЕ ОТНОШЕНИЯ.....	363
Лутфуллаева И.А.	
RIVOJLANGAN XORIYIY MAMLAKATLAR TA'LIM TIZIMIDA MAKTAB DIREKTORLARINING BOSHQARUV MADANIYATI.....	365
Abdulxayeva M.B.	
INNOVATSION TALIM TIZIMIDA TALABALARNI KREATIV TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK DETERMINANTLARI.....	369
Masharipova Saida Rahimovna, Jiyonboeva Sadokat Shonazarovna	
FORMATION OF SOCIO-COMMUNICATIVE SKILLS IN STUDENTS THROUGH BILINGUISTICS BASED ON AN INTEGRATIVE APPROACH.....	372
Najmiddinova Gulnoza Odilovna	
O'QITISH JARAYONIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI.....	376
Safarova Dilnoza Kuchkarovna, Kasimova Dildora Xusanovna	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLARI	379
Saidakbarova Nigora Abduraxim qizi, Saydiraxmonova Durdona Abror qizi	
PEDAGOGIYALARDA KREATIVLIKNI SHAKLLANTIRISHNING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI	382
Sh.D.Ablakulov	
PSYCHOLOGICAL BASES OF POSITIVE PSYCHOLOGY AND POSITIVITY IN PEDAGOGICAL ACTIVITY	385
Shakhnoza Sattarova Kochkarovna	
PSYCHOLOGICAL FOUNDATIONS OF PROFESSIONAL ADAPTATION	388
Shodiyeva Rayhon Saydullayevna	
YOSH VA PEDAGOGIK PSIXOLOGIYA: TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDAGI MUAMMOLAR.....	391
Tuqboyeva Dilshoda Zaynievna, Saliddinova Nilufar Lochin qizi	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM DASTURLARINI XALQARO AKKREDITATSIYADAN O'TKAZISH TAJRIBASI.....	393
Tursunov Tajimurad Mirsaidovich, Berdiqulov Ravshan Shavkatovich	
PEDAGOGIK DIAGNOSTIKA PEDAGOGIKANING ILMIY VA AMALIY SOHASI SIFATIDA	396
Umarova Malika Xisabidinovna, Xolboboyeva M.A.	
TA'LIM MUASSASALARIDA LIDERLIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI.....	399
Umarova Navbahor Shokirovna, Sobirova Shahlo Saminjonovna	
O'QUV MOTIVATSIYASI MUAMMOSI XORIY PSIXOLOGIYASIDA TADQIQOTLAR PREDMETI SIFATIDA.....	402
D.Sh.Yuldashova	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБУЧЕНИИ ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ НАУК.....	405
Алиева Камола Саиднегматовна	
ФОРМИРОВАНИЕ КОГНИТИВНОЙ АКТИВНОСТИ КАК ОСНОВЫ РАЗВИТИЯ НАУЧНОГО ИНТЕЛЛЕКТА ПЕДАГОГА.....	408
Анварова Хуснора Давронбек кизи	
ЗНАЧЕНИЕ И РОЛЬ АРТ-ТЕРАПИИ В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ	411
Асанова Гузаль Мухарамовна, Нуруллаев Адхамбек	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СОВЛАДАЮЩЕГО ПОВЕДЕНИЯ У МОЛОДЕЖИ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ	414
Аскарлова Гулрух Оринбасаровна	
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ ФРУСТРАЦИОННОЙ ТОЛЕРАНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ.....	418
Аскарлова Гулрух Оринбасаровна, Рустамова Мубина Эркин кизи	

10

O'SPIRINLARNING IJTIMOYIY TARMOQLARDAGI MULOQOT MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHNING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK JIHATLARI.....	478
Salomov Shamsiddin Saboxiddin o'g'li, Yaxshiboyeva Ruxshona Husniddin qizi, Alimjonova Durdona Yunusjon qizi	
MOSLASHUVCHAN XULQ-ATVOR XUSUSIYATI, IFODALANISH MUAMMOLARI.....	482
Sh.B.Qurbanova	
KONCHILIK VA QAZIB OLISH SANOATI SOHASIDA PSIXOLOGIK SALOMATLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASH TIZIMI	487
Sh.U. Turobova	
SHAXS VAQTINI IDROK ETISH VA BOSHQARISHNING TO'RT USULI	491
Solayev Og'abek Ilhombek o'g'li	
AYBDORLIK HISSINING NAMOYON BO'LISHI: XORIY OLIMLARI TADQIQOTLARIDA YORITILISH	494
Sultanova Saida Muhiddin qizi	
EDUKOLOGIYA VA KOMMUNIKATSIYANING KESISHGAN NUQTALARI: METODOLOGIK QARASHLAR TAHLILI.....	496
To'g'onboyeva Qizlarxon Ikromjon qizi, Ruzmetova Xilola Abdusharipovna	
ZAMONAVIY SHAXS RIVOJLANISHINING IJTIMOYIY-PSIXOLOGIK MUAMMOLAR.....	501
Tuqboeva Dilshoda Zaynievna, Mardonova Mardona Farhodovna	
CORRECTION OF ANXIETY IN CHILDREN.....	503
Umarova M.Kh., Sabirova N. I.	
PEDAGOGIK DIAGNOSTIKANING MAQSADI VA SHAXS RIVOJLANISHIDAGI O'RNI	505
Umarova Malika Xisabidinovna, Abdurasulova Ra'no Saloxiddinovna	
VIRTUAL MUZEYLAR VA ULARNING TARBIVAVIY IMKONIYATLARI	508
Voxidova N.X., Yusupova M. U.	
O'SMIR YOSHIDAGI O'QUVCHILAR SAMARALI MULOQATIDA O'QITUVCHILARNING KOMMUNIKATIV SIFATLARI NAMOYON BO'LISHI.....	510
Xalmuratova Dilaram Abdikarimovna, Saydazimova Ziyoda Baxtiyor qizi, Nurmuhammedova Mohidil Nodir qizi	
O'SMIRLARNING PUL HAQIDAGI IJTIMOYIY TASAVVURLARI SHAKLLANISHIDA ETNOPSIXOLOGIK QADRIYATLAR VA MADANIY IDENTIFIKATSIYA OMILLARINING O'ZARO TA'SIRI	512
Xolmuratova Mahbuba Maxmudovna	
INSON PSIXIKASI TASHQI MUHIT VA ICHKI HOLAT O'RTASIDAGI O'ZARO TA'SIR NATIJASIDA SHAKLLANISHI	515
Xolmurotova Mahbuba Mahmudovna, Ergashova Shaxinabonu Boboqulovna, Safarova Lobar Alisherovna	
ОТКЛАДЫВАНИЕ ДЕЛ КАК ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ ЯВЛЕНИЕ: МЕХАНИЗМЫ И ПРИЧИНЫ ПРОКРАСТИНАЦИИ	518
Асанова Гузаль Мухарамовна, Ганибекова Ситора	
ДЕВИАНТНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ПОДРОСТКОВ	521
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Шапранова Милана Павловна	
МОТИВАЦИОННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОСУЖДЕННЫХ К ТРУДОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ И ОБУЧЕНИЮ В ПЕНИТЕНЦИАРНОЙ СИСТЕМЕ	525
М.А.Сайдуллаева	
5-Sho'ba. Shaxsning ruhiy salomatligi va salomatlik psixologiyasining dolzarb masalalari.....	529
O'SMIRLIK DAVRIDAGI BOLALARDA AGRESSIYANING NAMOYON BO'LISHI VA UNI BARTARAF ETISH USULLARI.....	530
Jalilova S.X., Aloyeva F., G'aybullaeva A.	
TA'LIM MUASSASALARIDA HR-MENEJMENT TIZIMINI JORIY ETISHNING SAMARADORLIGI.....	533
Umarova Navbahor Shokirovna, Bekmuratova Kamola Xasanovna	
BOLALARNI ZO'RAVONLIKDAN HIMOYA QILISH MEXANIZMLARI.....	535
Abbosova Uzrobonu Erkin qizi	

AUTIZM SPEKTRI BUZILISHI BO'LGAN MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA VIDEOMODELLASHTIRISHNING IJTIMOY KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI.....	538
Atabayeva Dilrabo Ixtiyor qizi	
GLOBAL O'ZGARISHLAR FONIDA KASBIY STRESS.....	543
Bog'bekova Dilnoza Shonazarovna	
GIPERTONIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA STRESSNI BOSHQARISHNING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	546
Eshchanova Nasiba Matnazarovna	
SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI	549
Inogamova Shaxzoda Raximovna	
NEUROPROTECTIVE PROPERTIES OF PROPOFOL AND SEVOFLURAN: POSSIBILITIES OF PREVENTING THE DEVELOPMENT OF DYSFUNCTION IN COGNITIVE PROCESSES	553
Karimova G. Kh., Khodjimurodova M. Yu.	
YETUKLIK DAVRIDA INSULT TASHXISLI BEMORLAR BILAN PSIXOKORREKSION ISH OLIB BORISHNING DASTURIY ASOSLARI.....	556
L.U.Atajanova	
SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING PSIXOLOGIK VA IJTIMOY DETERMINANTLARI.....	558
N.A.Saidakbarova, Karimova Gulnoza	
GIPERTONIYA KASALLIGIDA BEMORLARDA NARKOZDAN SO'NG XOTIRANI O'ZGARISHI.....	561
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Axmatova Diyora Donyor qizi, Ulug'babayeva Soliha G'ayratjon qizi	
ZO'RAVONLIKKA UCHRAGAN AYOLLAR BILAN PSIXOLOGIK MASLAHAT TASHKIL ETISH TAMOYILLARI.....	564
Nazarova Muharram Yunus qizi	
SHAXS RIVOJLANISHI VA SALOMATLIGINI ASRASHDA IJTIMOY TARMOQLARNING O'RNI.....	567
O.M. Zaripov	
BULLING VA ZO'RAVONLIK HOLATLARINING PSIXOLOGIK, IJTIMOY VA PEDAGOGIK OMILLARI	569
Qarshiyeva Dilafruz, Sattorova Mohinur Sherali qizi	
MAHALLIY NARKOZ PAYTIDA TAFAKKURNING YO'QOLMASLIGI.....	572
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Nizomova Munisa Amriddinova, Raximova Shaxnoza Ravshanovna	
SHAXSNING RUHIY SALOMATLIGI VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASINING DOLZARB MASALALARI	575
Pulatova Gulnoza Murodilovna, Umrzaqova Gulzoda Abdurahmon qizi	
NEVROTIK BEMORLARDA XISSIY O'ZGARISHLAR	578
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Ostonayeva Novbaxor Mamaraimovna, Inomova Odina Abdulvohid qizi	
COVID-19 PANDEMIYASINING INSON RUHIYATIGA TA'RISI.....	581
Qadirova Shahnoza Saidabdullayevna	
NARKOZDAN SO'NG BEMORLARDA XOTIRANI TIKLANISHI.....	584
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Shukurova Nigora Quدراتila qizi	
NUTQIDA KAMCHILIGI BO'LGAN BOLALAR BILAN OLIB BORILADIGAN PSIXOKORREKSION ISHLAR TIZIMI	587
S.A.Mamatisayeva	
OPERATSIYADAN SO'NG SEZGI JARAYONLARINING TIKLANISHI.....	590
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Tojiyeva Go'zal Karimjonovna, Ollamova Nargiza Hamdam qizi	
TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV TIZIMINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA “DIGITAL TWIN” (RAQAMLI EGIZAK) TEXNOLOGIYASI ASOSIDA MODELLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI.....	593
Umarova Navbahor Shokirovna, Gaymnazarov Odiljon Kurbanovich	

BOLALIKDAGI PSIXOLOGIK JAROHATLARNING O'SMIR SHAXSIY IDENTIFIKATSIYASI SHAKLLANISHIGA TA'SIRI: RETROSPEKTIV TAHLIL ASOSIDAGI YONDASHUV.....	596
Xudayberganova Roziya Nurniyazovna	
BOLALARDA NARKOZDAN SO'NG SEZGINI YUQORI BO'LISHI	599
Karimova Gulchehra Xamidullayevna, Zakirova Sadoqat Kudaybergenovna, Yangiboyev Zokir Tohir o'g'li	
НЕВРОЗЫ У ДЕТЕЙ: ПРИЧИНЫ И СИМПТОМЫ.....	602
Абдурахимов Дониёр Абдусаидович	
INVESTIGATION OF THE RECOVERY OF COGNITIVE PROCESSES AND MEMORY FUNCTIONS AFTER GENERAL ANESTHESIA THROUGH NEUROPSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL MEASUREMENTS.....	605
Karimova Gulchexra Khamidullayevna	
ПСИХОЛОГИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ И ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ЖИЗНИ СЕМЬИ В УСЛОВИЯХ БОЛЕЗНИ РЕБЁНКА.....	608
Асанова Гузаль Мухарамовна	
NARKOZDAN SO'NG UYQU BUZILISHLARI	612
Karimova Gulchexra Xamidullayevna, Kilichova Gulnoza Bobomurotova, Xalikova Shaxzoda Radjabovna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ДЕТСКОГО АУТИЗМА: ФАКТОРЫ, ПРОЯВЛЕНИЯ, ПРОБЛЕМЫ.....	616
Асрарханова Эътибор Абдувахаб қизи	
БЕССОННИЦА И ПСИХОЛОГИЯ: ВЫЗОВЫ И ЦИФРОВЫЕ РЕШЕНИЯ (с включением проекта «Веб-приложение для людей, страдающих бессонницей»).....	620
Туракулова И. Х., Делеверханов С. А.	
ILK O'SPIRINLARDA STRESSNI KELITIRIB CHIQRUVCHI OMILLAR HAQIDAGI TASAVVURLARNING O'ZIGA XOSLIGI	623
N.Z.Ismoilova	
STRESSGA BARDOSHLILIK – SHAXS RUHIY SALOMATLIGINING ASOSI SIFATIDA	626
Ruzmatova Nigina Shotilla qizi	
O'SMIRLIK DAVRIDA XULQIY OG'ISHLARNI KORREKSIYALASH USULLARI.....	629
To'raboyev Azamat Muxamadullayevich	
SCIENTIFIC APPROACHES TO THE FORMATION OF STRESS RESISTANCE	632
Tuychiyeva Shakhlo Shavkatovna	
TALABALARDA RUHIY SALOMATLIKNI MUSTAHKAMLASHDA STRESSGA BARDOSHLILIK VA EMOTSIONAL INTELLEKTNING ROLI.....	634
Xajiyeva Iroda Adambayevna	
MASS-MEDIANI TA'SIRI OSTIDAGI O'Z JONIGA QASD QILISH: VERTER SINDROMI PSIXOLOGIYASI TAHLILI.....	637
Xudoyberganova Sharofat G'ofurjon qizi	
NERV KASALLIKLARDA BEMORLARDA HISSIY O'ZGARISHLARI.....	641
Xujamova Ruhshona G'olib qizi	
СУИЦИДАЛЬНОЕ ПОВЕДЕНИЕ У ДЕВУШЕК-ПОДРОСТКОВ.....	643
Аскарова Гулрух Оринбасаровна, Абдуллина Аделина Маратовна	
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ И ТЕХНОЛОГИИ В СУДЕБНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ЭКСПЕРТИЗЕ	647
Мухтарова Азиза Эркиновна	
INTROVERT VA EKSTROVERT SHAXSLARNING INGLIZ TILINI O'ZLASHTIRISHDAGI PSIXOLOGIK FARQLARI.....	650
Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Ochilova Xurshida Bahromovna	
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING TANQIDIY TAFAKKURINI RIVOJLANTIRISHNING PSIXOLOGIK MEKANIZMLARI	652
Konratbaeva Ayjamal Bazarbaevna, Yusupova Xursanoy Fazliddin qizi	
МЕНЕДЖМЕНТ ИММЕРСИВНОЙ ИНКЛЮЗИВНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ	655
Оманова Гулноза Абдиназаровна	

KO'P MILLATLI TA'LIM MUASSASALARIDA YETAKCHILIK USHLUBLARINING ETNOPSIXOLOGIK JIHATLARI	658
Umarova Navbahor Shokirovna, G'ayratova Malohat O'tkir qizi	
TA'LIM TASHKILOTLARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONIDA BIXEVIORIAL MENEJMENT NAZARIYASINING MOHIYATI.....	660
Umarova Navbahor Shokirovna, Sangirova Nargiza Yuldashevna	

VIRTUAL MULOQOT VA RAQAMLI IJTIMOY MUHITDA YOSHLARNING DEVIANT XULQ-ATVORI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI

G'aniyev Maqsudjon Najim o'g'li

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti
“Amaliy psixologiya kafedrası” o'qituvchisi

Nizomiddinova Feruza Faxriddin qizi

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti
“Amaliy psixologiya kafedrası” 3-bosqich talabasi

Bahriddinova Hulkaroy Tojiddinova

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti
“Amaliy psixologiya kafedrası” 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Maqolada raqamli axborot vositalarining yoshlar psixikasiga ta'siri va buning natijasida yuzaga keladigan ijtimoiy va normativ buzilishlar psixologik nuqtai nazardan tahlil qilinadi.

Tadqiqotda kognitiv dissonans, identitet inqirozi va virtual me'yorlarning yoshlarning deviant xulq-atvorini shakllantirishdagi rolini yoritadi. Shuningdek, ushbu jarayonlarni oldini olish va kamaytirish bo'yicha psixoprofilaktik yondashuvlar ham ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: Raqamli axborot vositalari, deviant xatti-harakatlar, ijtimoiy norma buzilishi, kognitiv dissonans, virtual norma va me'yorlar, shaxsiy identitet muammolari, media ta'siri, psixologik profilaktika, onlayn ijtimoiy muhit.

Abstract: This article analyzes the impact of digital information tools and the virtual environment on the psychology of youth, as well as the resulting social and normative disturbances from a psychological perspective.

The study highlights the role of cognitive dissonance, identity crisis, and online norms in shaping deviant behavior among young people. In addition, psychological prevention approaches aimed at mitigating and preventing these processes are also discussed.

Key words: digital media, youth psychology, deviant behavior, social norm violation, cognitive dissonance, virtual norms, identity crisis, media influence, psychological prevention, online social environment.

Аннотация: В статье рассматривается воздействие цифровых информационных технологий и виртуальной среды на психику молодежи, а также возникающие в результате социальные и нормативные отклонения с позиции психологической науки.

Особое внимание уделяется роли когнитивного диссонанса, кризиса идентичности и виртуальных норм в формировании девиантного поведения у молодых людей. Кроме того, анализируются психологические стратегии профилактики и минимизации этих процессов.

Ключевые слова: Цифровые медиа, психология молодежи, девиантное поведение, социальные и нормативные отклонения, когнитивный диссонанс, виртуальные нормы, кризис идентичности, влияние медиа, психологическая профилактика, онлайн-среда.

KIRISH

So'nggi o'n yilliklarda raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlarning keng tarqalishi inson faoliyatining barcha sohalariga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Yoshlar esa ushbu jarayonning eng faol ishtirokchilari bo'lib, ularning kundalik hayoti va ijtimoiy o'zaro munosabatlari tobora virtual muhitga ko'chib bormoqda.

Onlayn muloqot va raqamli platformalarning qulayligi yoshlarni tezkor axborot olish va ijtimoiy aloqalarni rivojlantirish imkoniyati bilan ta'minlasa-da, bu jarayonlar bir qator psixologik va ijtimoiy xavflarni ham keltirib chiqaradi.

Ayniqsa, deviant xulq-atvor va ijtimoiy norma buzilishlariga moyillik yoshlar orasida ko'proq kuzatiladi, chunki virtual muhit real dunyo qoidalari va ijtimoiy cheklovlardan nisbatan erkin bo'lishi bilan ajralib turadi.

Psixologik nuqtai nazardan qaralganda, yoshlarning onlayn xatti-harakatlarini shakllantiruvchi bir qancha mexanizmlar mavjud.

Kognitiv dissonans nazariyasi, shaxslar o'z qaror va harakatlari bilan mavjud ijtimoiy norma yoki o'z ichki qadriyatlarini o'rtasida mos kelmaslikni his qilganda yuzaga keladigan psixologik noqulaylikni tushuntiradi.

Bu holat yoshlarni onlayn muhitda o'z xulqini ratsionallashtirish va ba'zan deviant xatti-harakatlarni izohlashga olib keladi. Shuningdek, identitet inqirozi — shaxsning o'zligini va ijtimoiy rolini aniqlashdagi qiyinchiliklar — onlayn shaxsiyatlarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi.

MAVZUGA OID ADBIYOTLAR SHARHI

Virtual me'yorlar, ya'ni ijtimoiy tarmoqlarda qabul qilingan qoidalar va norma tizimlari, yoshlarni guruh ta'siri va trendlar orqali deviant xatti-harakatlarni tajriba qilishga undashi mumkin.

Chet ellik tadqiqotchilar ham raqamli muhitning yoshlar psixologiyasiga ta'sirini keng qamrovda o'rganishgan.

Masalan, Sherry Turkle (2011) o'z asarida virtual muloqot yoshlarning yuzma-yuz muloqot qobiliyatini zaiflashtirishi va ijtimoiy izolyatsiyaga olib kelishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Danah Boyd (2014) esa o'smirlarning onlayn faoliyatini, ularning do'stlar bilan o'zaro munosabatlari va xavf omillarini batafsil tahlil qiladi. Bu tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli ijtimoiy muhit yoshlar xulq-atvorining shakllanishida sezilarli omil hisoblanadi.

Shu asosda maqola maqsadi raqamli axborot vositalari va virtual muhit yoshlar deviant xulq-atvorini shakllantirishdagi psixologik mexanizmlarni aniqlash, tahlil qilish va ushbu jarayonlarni oldini olish bo'yicha samarali psixoprofilaktik yondashuvlarni ko'rsatishdan iboratdir.

Tadqiqot yoshlar orasida onlayn xatti-harakatlar, ijtimoiy norma buzilishlari va shaxsiy identitet bilan bog'liq psixologik mexanizmlarni o'rganishga qaratilgan bo'lib, natijalari amaliy psixologik va pedagogik intervensiyalarni ishlab chiqishda asos bo'lishi mumkin.

Umuman olganda, virtual muloqot va raqamli ijtimoiy muhit yoshlarning deviant xulq-atvorini shakllantirishda nafaqat zamonaviy ijtimoiy-falsafiy muammo sifatida, balki psixologik tahlil va profilaktika uchun muhim ilmiy obyekt sifatida e'tiborga loyiqdir. Shu sababli, ushbu tadqiqot yoshlarning raqamli faoliyatini tizimli ravishda o'rganish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun zarur ilmiy asos yaratadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Raqamli ijtimoiy muhit va onlayn muloqot yoshlarning xulq-atvorini shakllantirishda muhim platformaga aylanmoqda. Internet va ijtimoiy tarmoqlar yoshlarni nafaqat axborot bilan ta'minlaydi, balki ularni ijtimoiy aloqalarga, identitet izlashga va tajriba o'tkazishga undaydi. [1].

Shu bilan birga, virtual muhit real dunyo normasi va ijtimoiy cheklovlardan farq qilishi sababli, yoshlarning deviant xulq-atvoriga bo'lgan moyilligini ham oshiradi.

Psixologik nuqtai nazardan garovga qo'yilgan mexanizmlar orasida kognitiv dissonans — shaxs o'z harakatlari bilan qadriyatlarini o'rtasida ziddiyat his qilganda paydo bo'ladigan noqulay psixologik holat — markaziy rol o'ynaydi.

Bu holat yoshlarni onlayn muhitda o'z xulqini ratsionallashtirishga yoki normadan chetga chiqishga undaydi.

Masalan, yoshlar “boshqalar ham shu qilyapti, bu mutlaqo normal” deb o'zini oqlashi yoki “bu onlaynda, real hayotdan alohidaman” deb hisoblash orqali deviant xatti-harakatlarni yengil qabul qilishi mumkin. Bu jarayon deviant xatti-harakatlarning shakllanishi uchun iqlim yaratadi.

Onlayn muhitda anonimlik va cheklovlarning pastligi esa bu jarayonni yanada kuchaytiradi: yuzmayuz ijtimoiy cheklovlar bo'lmasligi yoshlarni tajriba qilishga, qoidalarni chetlab o'tishga qulayroq sharoitga olib keladi [2].

Shaxsiy identitetning shakllanish jarayoni ham bu kontekstda muhim omil sanaladi. Yoshlar onlayn muhitda o'zlarini sinab ko'rish, turli rollarni o'ynash va guruh bilan moslashish ehtiyojini sezadilar.

Virtual me'yorlar — ya'ni tarmoqdagi do'stlar va guruhlar tomonidan qabul qilingan qoidalar va standartlar — bu jarayonga markaziy ta'sir ko'rsatadi. Masalan, onlayn guruhlar yoshlarni qabul qilishga yoki rad qilishga tayyor bo'lgan jamoalar normame'yor bosimi bilan ta'sir qiladi.

Bu bosim yoshlarni real dunyodagi norma va me'yorlardan chetga chiqishga majbur qilishi mumkin. Shu kabi tadqiqotlar onlayn aloqa bilan yoshlar orasida noan'anaviy yoki ijtimoiy javobgarliksiz xatti-harakatlarning bog'liqligini ko'rsatmoqda [3].

Tengdoshlar ta'siri va ijtimoiy ta'sir mexanizmlari ham onlayn xulqatvorni shakllantirishda sezilarlidir. Yoshlar doimiy ravishda onlayn aloqada bo'lgan tengdoshlarining harakatlarini kuzatadilar va ko'pincha ularning trendlariga moslashishni xohlaydilar.

Bu esa deviant xatti-harakatlarning normativ holga aylanishiga sabab bo'lishi mumkin. Masalan, onlayn begona bilan aloqa qilish, yoshlarda deviant sheriklik orqali yengil jinoyatga yoki normabuzishga olib kelishini ko'rsatgan tadqiqotlar mavjud [4].

Shuningdek, onlayn faoliyat bilan bog'langan deviant xatti-harakatlar orasida kibertahdidlar, identitet o'g'irlash va tajovuzkor onlayn xatti-harakatlar ham kuzatilgan [1].

Media ta'siri va kontent ta'siri yoshlarning ijtimoiy me'yorlarga bo'lgan munosabatini o'zgartirishi mumkin. Ijtimoiy tarmoqlarda tarqalgan kontent yoshlarning qadriyatlarini va norma tushunchalariga ta'sir ko'rsatadi.

Yoshlar o'zini guruhning standartlariga moslashishga intilishadi, bu esa ba'zida ijtimoiy norma va me'yorlardan chetga chiqishga olib keladi. Shu jihatdan, onlayn muhit yoshlarni nafaqat ijtimoiy o'zaro ta'sirga, balki psixologik sinovlarga ham duchor qiladi.

Masalan, media orqali uzatiladigan rolmodellar, provokativ kontent yoki viral trendlar yoshlarni riskli xatti-harakatlarni sinab ko'rishga undashi mumkin [3].

Psixoprofilaktika va intervensiya yondashuvlari bu murakkab jarayonni tartibga solishda muhim vosita hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yoshlarni raqamli etikaga o'rgatish, onlayn xulqatvorni monitoring qilish, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish va otaona hamda psixolog va pedagoglar tomonidan doimiy maslahat berish deviant xulqatvorini sezilarli darajada kamaytiradi [5].

Shaxsiy identitetni barqarorlashtirish, ijtimoiy munosabatlarni mustahkamlash va onlayn muhitda sog'lom aloqalarni rag'batlantirish ham samarali usullar sifatida qaraladi.

Bu intervensiyalar yoshlarning raqamli muhitda xulqatvorining normativ asosga muvofiqligini ta'minlashga, ularni riskli xatti-harakatlardan himoya qilishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, virtual muloqot va raqamli ijtimoiy muhit yoshlarning deviant xulqatvorini shakllantirishda ko'p qirrali va murakkab psixologik mexanizmlarga ega ekanligini ko'rsatadi.

Ushbu tadqiqot kognitiv dissonans, identitet inqirozi, tengdoshlar ta'siri, anonimlik effekti va media kontentning ijtimoiy me'yorlarga ta'siri birgalikda yoshlarning deviant xatti-harakatlarini shakllantirishini ochib beradi.

Shu asosda, onlayn faoliyatni normativ kontekstga jo'naltirish va profilaktika choralarini ishlab chiqish jiddiy ilmiy va amaliy zarurat sifatida ko'riladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli ijtimoiy muhit va onlayn platformalar yoshlarning xulqatvorini shakllantirishda murakkab psixologik mexanizmlarni faollashtiradi.

Internet va ijtimoiy tarmoqlar nafaqat axborot olishga, balki o'zini sinab ko'rish, turli rollarni amalga oshirish va tengdoshlar bilan ijtimoiy moslashishga imkon yaratadi. Shu bilan birga, virtual sharoit real hayotdagi norma va cheklovlardan farq qilgani sababli, yoshlarning normadan chetga chiqish ehtimoli ortadi.

Tadqiqotlarda yoshlarning ijtimoiy tarmoqlarda 1–12 soat davomida faol bo'lishi, kibertahdid, axloqiy qoidalarni buzuvchi kontent tarqatish va haqoratli til ishlatish bilan bog'liqligi aniqlangan [6].

Psixologik nuqtai nazardan kognitiv dissonans yoshlarning xatti-harakatini tushuntirishda muhim rol o'ynaydi.

Festinger (1957) nazariyasiga ko'ra, shaxs o'z qadriyatlarini bilan amaliyot o'rtasida ziddiyat sezganda psixologik noqulaylik yuzaga keladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, yoshlar bunday holatda o'z harakatlarini oqlash yoki yangi me'yorlarga moslashishga harakat qiladi [7].

Onlayn identitet va virtual me'yorlar yoshlarning deviant harakatlarini shakllantirishda muhim omil bo'lib, guruhning standartlari va trendlar unga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Boyd (2014) qayd etganidek, virtual jamoa bosimi yoshlarni real hayot me'yorlariga zid bo'lishi mumkin bo'lgan harakatlarga undashi mumkin [8].

Shu sababli, platformalar yoshlarning o'zini sinab ko'rishini va ijtimoiy tajribalarni amalga oshirish uchun maydon sifatida xizmat qiladi.

Media kontenti va anonimlik effekti ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Tadqiqotlar yoshlar tajovuzkor yoki provokativ materialni ko'proq kuzatgan joylarda shunga mos xatti-harakatlar ko'proq sodir bo'lishini ko'rsatadi [9].

Onlayn anonimlik yoshlarni ijtimoiy cheklovlardan ozod qiladi, bu esa riskli va normaga zid harakatlarni sinash imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, yoshlar trend va viral kontent orqali “qabul qilinish” istagi tufayli xavfli xatti-harakatlarga moyil bo'lishadi.

Intervensiya va psixoprofilaktika usullari deviant harakatlarni kamaytirishda samarali vosita ekanligi aniqlangan.

Yu Cheng (2024) tadqiqotida yoshlarni raqamli etikaga o'rgatish, onlayn faoliyatni monitoring qilish va ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish orqali deviant harakatlarni sezilarli darajada kamaytirish mumkinligi qayd etilgan [10].

Shaxsiy identitetni barqarorlashtirish, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlash va onlayn maydonlarda sog'lom muloqotni rag'batlantirish yoshlarni xavfli harakatlardan himoya qiladi.

Natijalar shuni ko'rsatadiki, yoshlarning faoliyati, kognitiv dissonans, identitet inqirozi, tengdoshlar ta'siri, anonimlik va media kontentining birgalikdagi ta'siri deviant xatti-harakatlarni shakllantirishda muhim omil hisoblanadi.

Shu asosda, ularning normativ me'yorlarga moslashishi va xavfsiz onlayn faoliyatini ta'minlash uchun pedagogik va psixologik intervensiyalar zarur. Media savodxonligini oshirish, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish va onlayn me'yorlarga moslashishni rag'batlantirish bu jarayonda muhim vosita sifatida xizmat qiladi.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, yoshlarning onlayn muhitdagi xulq-atvorini nafaqat individual psixologik jarayonlarga, balki ijtimoiy va madaniy kontekstga ham bog'liq. Shu bois, kelajakdagi tadqiqotlar uzoq muddatli kuzatishlar, madaniyatlararo taqqoslash va intervensiya samaradorligini eksperimental sinashga yo'naltirilishi maqsadga muvofiq bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot yoshlarning raqamli ijtimoiy muhitda deviant xulq-atvorini shakllantirish mexanizmlarini tizimli tahlil qiladi.

Natijalar shuni ko'rsatdiki, onlayn faoliyat nafaqat axborot olish va muloqot qilish maydoni bo'lib xizmat qiladi, balki shaxsiy identitetni sinovdan o'tkazish va tengdoshlar bilan moslashish jarayoniga ham ta'sir qiladi.

Kognitiv dissonans, identitet inqirozi, anonimlik va media kontentining turli jihatlari yoshlarning ijtimoiy norma va qadriyatlarini qayta shakllantiradi, bu esa deviant xulq-atvor ehtimolini oshiradi.

Shu bilan birga, virtual me'yorlar va trendlar yoshlarni real dunyo me'yorlariga zid bo'lishi mumkin bo'lgan harakatlarni amalga oshirishga undaydi.

Tahlillar ko'rsatdiki, yoshlar onlayn maydonda doimiy ravishda tengdoshlarining xulqini kuzatadi va ularning normativ talablariga moslashishga intiladi. Bu jarayon ijtimoiy identitet nazariyasi bilan ham izohlanadi, chunki shaxs guruh me'yorlariga moslashish orqali ijtimoiy qabul qilinish va xavfsizlikni ta'minlashga harakat qiladi.

Media kontenti esa ushbu jarayonga kuchli impuls beradi: provokativ materiallar, viral trendlar va rol-modellar yoshlarni riskli harakatlarni sinashga undaydi. Anonimlik effekti esa shaxsga real dunyo cheklovlaridan ozod bo'lish imkoniyatini yaratadi, bu esa deviant xulqning paydo bo'lishini kuchaytiradi.

Tadqiqotdan kelib chiqadigan asosiy xulosalardan biri shuki, profilaktika va psixologik aralashuvlar deviant xulq-atvorni oldini olishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Yoshlarni raqamli etikaga o'rgatish, onlayn faollikni monitoring qilish, ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish va oila hamda pedagoglar tomonidan doimiy qo'llab-quvvatlash ularning xavfsiz va normativga mos xulqini ta'minlaydi.

Intervensiya shaxsiy identitetni barqarorlashtirish, ijtimoiy aloqalarni mustahkamlash va sog'lom onlayn muloqotni rag'batlantirish orqali amalga oshiriladi.

Shuningdek, tadqiqot natijalari yoshlarning onlayn muhitdagi xulq-atvorini shakllantirish jarayoni nafaqat individual psixologik jarayonlarga, balki ijtimoiy, madaniy va media kontekstlariga ham bog'liqligini ko'rsatadi.

Shu sababli kelajakda amalga oshiriladigan tadqiqotlar uzoq muddatli kuzatishlar va madaniyatlararo taqqoslashlarni o'z ichiga olishi, shuningdek, intervensiya strategiyalarining samaradorligini eksperimental jihatdan baholashi maqsadga muvofiq bo'ladi.

Umuman olganda, yoshlarning deviant xulq-atvorini oldini olish va ularning ijtimoiy me'yorlarga mos onlayn faoliyatini ta'minlash uchun raqamli muhitning psixologik, ijtimoiy va pedagogik jihatlarni kompleks tarzda hisobga olgan profilaktika choralari ishlab chiqish zarur.

Ushbu tadqiqot yoshlarning raqamli ijtimoiy muloqotdagi xatti-harakatlarini chuqurroq tushunish va amaliy strategiyalarni shakllantirishga ilmiy asos yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Usman, G. I., & Imam, M. A. N. A. (2023). Social Networking Sites and Deviant Behaviors among Youth in Damaturu. *Social Science Journal for Advanced Research*, 3(4).
2. Associations between online communication with strangers and mild delinquency in junior high school students. (2022). *Current Psychology*. Available at: link.springer.com
3. Turkle, S. (2011). *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other*. New York: Basic Books.

4. Habiba, U., Farid, N., & Saud, M. (2018). Social Networking Sites and Deviance among Youth in Islamabad, Pakistan. *European Journal of Behavioral Sciences*, 1(1). Available at: dpublication.com
5. Cheng, Y. (2024). The Impact of Social Media on Deviance and Crime. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*. Available at: drpress.org
6. Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*. Stanford: Stanford University Press.
7. Boyd, D. (2014). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven: Yale University Press.

